

Na podlagi dvanajstega odstavka 21. člena Zakona o varnosti v železniškem prometu – ZVZelP-1 (Uradni list RS, št. 30/18) izdaja minister za infrastrukturo

PRAVILNIK

o ravnanju ob nesrečah in incidentih v železniškem prometu

I. SPLOŠNE DOLOČBE

1. člen (vsebina pravilnika)

(1) Ta pravilnik ureja:

- način preiskave nesreč in incidentov preiskovalnega organa,
- način medsebojnega obveščanja,
- medsebojno sodelovanje preiskovalnih organov,
- službeno izkaznico preiskovalcev preiskovalnega organa,
- način obveščanja in preiskave nesreč in incidentov upravljavca in prevoznikov,
- evidentiranje, statistično spremljanje ter objavljanje podatkov upravljavcev in prevoznikov.

(2) S tem pravilnikom se v slovenski pravni red delno prenaša določbe Direktive 2016/798 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. maja 2016 o varnosti na železnici (prenovitev) (UL L št. 138 z dne 26. 5. 2016, str. 102).

2. člen (pomen izrazov)

Izrazi, uporabljeni v tem pravilniku, imajo enak pomen, kot jih določa zakon, ki ureja železniški promet in zakon, ki ureja varnost v železniškem prometu ter podzakonski akti, izdani na njuni podlagi.

II. PREISKAVA PREISKOVALNEGA ORGANA

3. člen (začetek preiskave)

- (1) Preiskovalni organ brez odlašanja in v vsakem primeru najpozneje dva meseca po prejemu uradnega obvestila o nesreči ali incidentu odloči, ali bo začel preiskavo.
- (2) Preiskovalni organ mora začeti s postopkom preiskave takoj, ko izve za resno nesrečo.
- (3) Preiskovalni organ lahko združuje svoje naloge s preiskovanjem primerov, ki ne sodijo med železniške nesreče in incidente, v kolikor te druge preiskave ne ogrožajo njegove neodvisnosti.

4. člen

(imenovanje glavnega preiskovalca in komisije preiskovalnega organa)

- (1) Vodja preiskovalnega organa po odločitvi za začetek preiskave imenuje glavnega preiskovalca iz sestave preiskovalnega organa. Za glavnega preiskovalca je lahko imenovan tudi vodja preiskovalnega organa.
- (2) Vodja preiskovalnega organa lahko glede na obseg in značilnosti nesreče ali incidenta na predlog glavnega preiskovalca za preiskavo imenuje komisijo preiskovalnega organa.
- (3) Komisijo preiskovalnega organa sestavljajo:
 - glavni preiskovalec in
 - eden ali več preiskovalcev kot člani komisije.
- (4) Pri delu komisije lahko sodelujejo tudi strokovnjaki s področja gospodarskih dejavnosti ali drugih strok (npr. zdravniki, psihologi, sociologi, predstavniki inštitutov).
- (5) Preiskovalni organ lahko po potrebi in če to ne posega v njegovo neodvisnost, zahteva pomoč preiskovalnih organov iz drugih držav članic ali od ERA, da priskrbijo strokovno znanje in izkušnje ali da opravijo tehnične preglede, analize ali ocene.

5. člen

(preiskava, zavarovanje ter varovanje območja nesreče in incidenta)

- (1) Postopek preiskave se izvede s čim manjšim oviranjem železniškega prometa.
- (2) Glavni preiskovalec ali komisija preiskovalnega organa lahko zahtevata, da se zaradi nadaljnje preiskave in preprečitve uničenja, izgube ali odtujitve dokaznega gradiva zavarujejo dokazi. Pri tem morata določiti tudi način njihovega zavarovanja, glede na fizične značilnosti posameznega dokaza, zavarovanje dokaza pa se lahko izvrši tudi s pridržanjem dokaza za določen čas, če zavarovanje ali pridržanje teh dokazov ni bilo izvedeno v okviru predkazenskega postopka oziroma prekrškovnega postopka.
- (3) Dokazov, ki so bili pridržani v okviru predkazenskega oziroma prekrškovnega postopka, zaradi potreb po analizi ni dovoljeno izročiti upravljavcu ali prevozniku, temveč analizo dokazov opravi preiskovalni organ.
- (4) Upravljavec in prevoznik lahko od pristojnega organa, ki je zadržal dokaze, pridobita analize oziroma kopije glede na fizične značilnosti pridržanih dokazov zaradi preiskave vzrokov in okoliščin nesreče ali incidenta.

(5) Območje nesreče in incidenta ter poškodovanih materialnih sredstev je treba nemudoma zavarovati, da nepooblaščen osebe nimajo dostopa. Do prihoda policije območje nesreče in incidenta in poškodovanih materialnih sredstev varujejo upravljavec ali prevoznik. Če območja nesreče in incidenta ne zavarujejo delavci policije, z varovanjem nadaljuje upravljavec ali prevoznik. Upravljavec ali prevoznik lahko z varovanjem preneha po ustnem dovoljenju glavnega preiskovalca.

(6) Postopek preiskave in sam ogled kraja nesreče lahko potekata istočasno in skupaj ob vzajemnem sodelovanju s policijo, komisijo upravljavca in/ali prevoznika ali drugim pristojnim preiskovalnim organom, pri tem pa vsak organ zasleduje svoj cilj preiskave.

(7) Logistično podporo med preiskovalnim postopkom in koordinacijo med organi, ki sodelujejo pri preiskavi zagotavlja preiskovalni organ v sodelovanju z udeleženi v preiskovalnem postopku.

6. člen **(podatki preiskave)**

(1) Podatki preiskave preiskovalnega organa so:

1. izjave udeležencev, prič in drugih oseb,
2. posneti pogovori med osebjem, vpletenim v resno nesrečo, nesrečo ali incident,
3. izdelane analize delovanja naprav,
4. rezultati preiskav teles žrtev,
5. rezultati preiskav železniškega osebja in drugih oseb, vpletenih v nesrečo ali incident in
6. informacije ali evidence upravljavca, vpletenih prevoznikov in varnostnega organa ali drugi podatki preiskave.

(2) Podatki iz prejšnjega odstavka se objavijo v končnem poročilu o preiskavi, v času preiskave pa so za namen predkazenskega postopka dostopni policiji ali drugemu preiskovalnemu organu v predkazenskem postopku.

7. člen **(poročilo o preiskavi)**

(1) Preiskovalni organ objavi končno poročilo v najkrajšem možnem času in praviloma najpozneje 12 mesecev po datumu dogodka. Če končnega poročila ni mogoče objaviti v 12 mesecih, preiskovalni organ izda vmesno izjavo najmanj ob vsaki obletnici nesreče, v njej pa predstavi napredek preiskave in vsa morebitna vprašanja v zvezi z varnostjo. Poročilo se skupaj z varnostnimi priporočili pošlje upravljavcem, prevoznikom, varnostnemu organu, žrtvam in njihovim sorodnikom, lastnikom poškodovanega premoženja, proizvajalcem, pristojnim organom za ukrepanje, predstavnikom osebja, ERA ter zadevnim organom in stranem v drugih državah članicah.

(2) Poročila vsebujejo naslednje elemente:

- (a) opis in ozadje dogodka;
- (b) evidenco preiskav in poizvedb, vključno s sistemom varnega upravljanja, veljavnimi pravili in predpisi, delovanjem tirnih vozil ter tehničnih objektov in naprav, organiziranostjo delovne sile, dokumentacijo o operativnem sistemu ter podobnimi predhodnimi dogodki;

- (c) analizo vzrokov dogodka in zadevne zaključke, vključno z dejavniki, ki so k temu prispevali, povezanih z:
 - (i) dejanji vpletenih oseb,
 - (ii) stanjem tirnih vozil ali tehničnih objektov in naprav,
 - (iii) znanjem in spretnostmi osebja, postopki in vzdrževanjem,
 - (iv) pogoji iz regulativnega okvira in
 - (v) uporabo sistema varnega upravljanja.

III. MEDSEBOJNO SODELOVANJE PREISKOVALNIH ORGANOV

8. člen

(namen in vsebina sodelovanja)

- (1) Preiskovalni organi držav članic Evropske unije aktivno izmenjujejo stališča in izkušnje zaradi izboljšanja skupnih preiskovalnih metod, oblikovanja skupnih načel spremljanja izvedbe varnostnih priporočil ter prilagajanja tehničnemu in znanstvenemu napredku.
- (2) Dejavnosti sodelovanja preiskovalnih organov potekajo ob pomoči in koordinaciji ERA.

IV. SLUŽBENA IZKAZNICA

9. člen

(službena izkaznica preiskovalcev preiskovalnega organa)

- (1) Preiskovalci preiskovalnega organa se pri izvajanju nalog v zvezi s preiskovanjem vzrokov nastanka nesreče ali incidenta izkazujejo s službeno izkaznico preiskovalcev preiskovalnega organa (v nadaljnjem besedilu: službena izkaznica).
- (2) Službena izkaznica mora vsebovati osebne podatke, sliko preiskovalca preiskovalnega organa ter organ, ki mu pripada.
- (3) Službena izkaznica je vstavljena v plastični prosojen etui velikosti 90 × 58 mm, ki je opremljen s paščkom ali posebno priponko za nošenje okrog vratu ali pritrditev na vidno mesto obleke.
- (4) Preiskovalec preiskovalnega organa ima poleg službene izkaznice tudi priponko s pooblastili, ki jo nosi obešeno na vidnem delu oblačila.
- (5) Preiskovalci preiskovalnega organa imajo na varovalnem telovniku odsevnih barv napis »MINISTRSTVO ZA INFRASTRUKTURO, PREISKOVALEC NESREČ«.
- (6) Vsebina in grafična oblika izkaznice preiskovalca preiskovalnega organa je v prilogi, ki je sestavni del tega pravilnika.

V. PREISKAVA UPRAVLJAVCA IN PREVOZNIKOV

10. člen (obveščanje)

(1) Ob nastanku nesreče ali incidenta upravljavec in/ali prevozniki nemudoma začnejo s postopki obveščanja. Postopke obveščanja določijo upravljavec in prevozniki z internim predpisom v svojem sistemu varnega upravljanja.

(2) Če so v nesreči ali incidentu poškodovane osebe ali se nesreča ali incident zgodi med nakladanjem, polnjenjem, prevozom ali razkladanjem nevarnega blaga, mora osebje upravljavca ali prevoznika, če je v dogodku udeleženo le osebje ali sredstva prevoznika, takoj obvestiti pristojni Regijski center za obveščanje (v nadaljnjem besedilu: ReCO) na številko 112.

(3) Obvestilo iz prejšnjega odstavka mora vsebovati podatke o:

1. času in kraju nastanka dogodka;
2. vrsti dogodka;
3. vrsti ogroženosti:
 - zaradi nesreče potniškega vlaka,
 - zaradi nesreče tovornega vlaka,
 - zaradi tovora ali
 - zaradi naravne nesreče;
4. obliki ogroženosti:
 - trčenje vlaka,
 - iztirjenje vlaka,
 - nesreča na nivojskem prehodu,
 - nesreča, ki jo osebam povzročijo tirna vozila med gibanjem,
 - požar na vlaku ali okolici ali
 - druge vrste nesreč;
5. nesreči:
 - število udeležencev nesreče,
 - posledice nesreče,
 - število poškodovanih oseb in
 - število mrtvih oseb;
6. izvedenih ukrepih in potrebni pomoči.

(4) Če ni možnosti neposrednega klica na ReCO, se o tem posebej opozori progovnega prometnika ali prometnika in pooblaščen osebo prevoznika.

(5) V primeru nesreče, poškodbe potnika, ki se je poškodoval na javni železniški infrastrukturi (razen na vlaku), kadar ne gre za hudo poškodovano osebo, namerne poškodbe progovnih, signalno varnostnih, telekomunikacijskih in elektroenergetskih naprav in motornih vozil za posebne namene, kadar ne dosežejo meril za nesrečo, nastavljanja predmetov na progo ali tir in samomora, poskusa samomora ali poškodovanja nepooblaščenih oseb na javni železniški infrastrukturi, mora osebje upravljavca ali prevoznika, če je v dogodku udeleženo le osebje ali sredstva prevoznika, takoj obvestiti Operativno-komunikacijski center Ministrstva za notranje zadeve na številko 113.

(6) Če ni možnosti neposrednega klica na številko 113, se o tem posebej opozori progovnega prometnika ali prometnika in pooblaščen osebo prevoznika.

(7) Če so v nesreči bile poškodovane osebe, je nastala velika škoda ali imajo znake kaznivega dejanja, mora osebje upravljavca ali prevoznika, če je v dogodku udeleženo le osebje ali sredstva prevoznika, takoj obvestiti inšpektorat, pristojen za železniški promet.

(8) Če nastane nesreča ali incident na mejni progi, mora postaja, ki prva izve za ta dogodek, o tem takoj obvestiti sosednjo mejno postajo.

(9) Sporočilo o nesreči ali incidentu, ki je lahko telefonsko ali ustno, mora vsebovati najnujnejše podatke o kraju in vrsti dogodka, človeških žrtvah, poškodovanih osebah, poškodbi ali nevoznosti proge ali tira, nevoznosti vzporedne proge oziroma drugega tira dvotirne proge, stanju signalnovarnostnih in telekomunikacijskih naprav ter stabilnih naprav električne vleke, tirnih vozil in drugih sredstev, sprejetih ukrepih, potrebi po pomoči javnih reševalnih služb in druge podatke, pomembne za nadaljnje ravnanje. Naknadno ugotovljena dejstva in okoliščine je treba ponovno sporočiti.

(10) Upravljavec v svojem sistemu varnega upravljanja določi pooblaščen osebno, ki jo progovni prometnik ali prometnik nemudoma in na najhitrejši način obvesti o nastanku nesreče ali incidenta.

(11) Prevoznik v svojem sistemu varnega upravljanja določi pooblaščen osebno, ki jo njegovi delavci oziroma pogodbeni partnerji na najhitrejši način obvestijo o nastanku nesreče ali incidenta, v katerem so bili udeleženi njegovi delavci ali pogodbeni partnerji ali njegova sredstva za delo.

(12) O vseh nesrečah ali incidentih upravljavec in prevoznik nemudoma telefonsko obvestita tudi preiskovalni organ.

11. člen **(pisna prijava)**

(1) Pooblaščen osebno upravljavca in/ali prevoznika mora za vsako nesrečo ali incident, v katerem je bilo udeleženo njihovo osebje in/ali sredstva, sestaviti pisno prijavo.

(2) Pisna prijava iz prejšnjega odstavka mora vsebovati naslednje podatke:

1. datum in čas nastanka dogodka; Datum se vpiše v obliki dan, mesec in leto, čas pa v obliki ura in minuta, in sicer od 00.01 do 24.00;
2. kraj nastanka dogodka (km lega, odsek proge, postaja, službeno mesto, tir, proga, stran proge, tirnica ipd.);
3. vrsto in številko vlaka;
 - vrsto vlaka;
 - številko vlaka;
 - številke vlečnih vozil z navedbo uvrstitve vlečnega vozila pri vlaku (vlakovna, priprega, doprega ali vmesna lokomotiva);
 - podatke o premikalnem sestavu (rinjeni ali vlečeni sestav, število vagonov);
 - individualno številko iztirjenih tirnih vozil;
4. podatke o prevozniku;
5. podatke o upravljavcu (lastniku) infrastrukture na območju dogodka;
6. kratek opis dogodka, ki mora obsegati čim več podatkov, pomembnih za nadaljnjo preiskavo;
7. ovire v prometu (zamude vlakov, izpad vlakov in nadomestni prevoz),
8. podatke o vremenu, temperaturi in vidljivosti v času nastanka dogodka;
9. podatke o posledicah pri ljudeh in poškodovanih materialnih sredstvih: umrli, poškodovani, podatki o poškodbah in nevoznosti tira, poškodbe signalnovarnostnih, telekomunikacijskih in stabilnih napravah električne vleke, poškodbe voznih sredstev, poškodbe tovora in onesnaženje okolja, ocena materialne škode;

10. ime, priimek, naziv delovnega mesta in organizacijsko enoto udeleženega železniškega delavca;
 11. ime in priimek pooblaščenega osebe, ki je sestavila prijavo in njen lastnoročni podpis.
- (3) Obliko in način izpolnjevanja pisne prijave nesreče ali incidenta določita upravljavec in prevoznik z internim predpisom v svojem sistemu varnega upravljanja.
- (4) Pisno prijavo iz prvega odstavka tega člena pooblaščenega oseba upravljavca in/ali prevoznika pošlje:
1. preiskovalnemu organu;
 2. inšpektoratu, pristojnemu za delo, če so se smrtno ponesrečili ali telesno poškodovali železniški delavci upravljavca in/ali prevoznika pri opravljanju službe, pri kolektivnih nesrečah in nevarnih pojavih, ki bi lahko ogrozili življenje delavcev pri delu in drugih ljudi;
 3. organizacijskim enotam in službam upravljavca in/ali prevoznika, ki jih določi upravljavec in prevoznik z internim predpisom v svojem sistemu varnega upravljanja.

12. člen (preiskava)

- (1) Upravljavec in/ali prevoznik morata, zaradi izboljšanja varnosti v železniškem prometu in preprečevanja nesreč in incidentov, opraviti preiskavo.
- (2) Preiskavo nesreče in incidenta, v katerem je udeleženo osebje in/ali sredstva upravljavca in prevoznika, opravlja preiskovalna komisija, ki je sestavljena iz članov upravljavca in prevoznika.
- (3) Če je v nesreči in incidentu udeleženo osebje in/ali sredstva samo upravljavca, preiskavo opravlja upravljavec sam.
- (4) Če je v nesreči in incidentu udeleženo osebje in/ali sredstva samo prevoznika, preiskavo opravlja prevoznik sam.
- (5) V preiskavi nesreč in incidentov lahko sodelujejo tudi osebe, ki so neodvisne od upravljavca in prevoznika.
- (6) Vsako nesrečo in incident v železniškem prometu morata upravljavec in prevoznik raziskati, da se ugotovijo vsi vzroki in okoliščine, v katerih se je zgodil. Upravljavec in prevoznik sprejmeta potrebne preventivne ukrepe, s katerimi odpravita vzroke, ki bi lahko ponovno povzročili nesrečo ali incident.
- (7) Način vodenja preiskave, ki jo morata opraviti upravljavec in prevoznik, predpišeta upravljavec in prevoznik z internim predpisom v svojem sistemu varnega upravljanja.

13. člen (preiskovalna komisija)

- (1) Preiskovalno komisijo nesreč in incidentov, v katerih je udeleženo osebje in/ali sredstva upravljavca in prevoznika imenuje upravljavec. Predsednika, njegove namestnike in člane iz svojih vrst določi upravljavec, člane iz vrst prevoznika določi prevoznik.

(2) Za sodelovanje v preiskovalni komisiji so lahko imenovani tudi drugi strokovnjaki iz področja gospodarskih dejavnosti ali strok (npr. zdravniki, psihologi, predstavniki inštitutov, sociologi).

(3) Preiskovalna komisija mora biti sestavljena tako, da je skupno število udeležencev v komisiji neparno.

(4) Kadar je pri delu preiskovalne komisije potrebno tudi sodelovanje drugih železniških strokovnjakov ali strokovnjakov drugih panog, jih upravljavec imenuje kot člane preiskovalne komisije ali pa kot sodelavce.

(5) Kadar se opravlja ogled in preiskava nesreče in incidenta na industrijskem tiru, ki ga oskrbujejo delavci prevoznika, mora biti član komisije tudi predstavnik lastnika industrijskega tira.

(6) V mejnem prometu na delu proge, ki povezuje dve mejni postaji, opravljajo ogled in preiskavo nesreče in incidenta delavci upravljavca mejne proge. Če ni mogoče ugotoviti, v kateri državi se je nesreča ali incident zgodil, se sosednja upravljavca dogovorita, kateri izmed njiju bo opravil preiskavo, ali pa jo opravita skupaj.

(7) Sestavo preiskovalne komisije nesreč in incidentov, sodelovanje drugih železniških strokovnjakov v komisiji, način preiskave, pristojnosti komisije ter upravičenost rekonstrukcije, predpišeta upravljavec in prevoznik v svojem sistemu varnega upravljanja.

(8) Preiskovalna komisija lahko zahteva informacije od vseh, za katere domneva, da lahko zagotovijo informacije, ki so pomembne za preiskavo ter lahko, v dogovoru s preiskovalnim sodnikom, državnim tožilcem, policijo ali glavnim preiskovalcem preiskovalnega organa zadrži, zavaruje in prouči predmete, dokumente, zapise iz elektronskih medijev, ki so po mnenju komisije pomembni za preiskavo, pri čemer komisija lahko:

1. prosto pristopi na kraj dogodka in do vozil, njihovih delov, tovora, razbitin, vstopa na zemljišče in v objekte;
2. odredi zadržanje dokazov in nadzor nad odstranjevanjem ostankov ali delov vozil za potrebe preiskave;
3. odvzame zapisovalni medij registriranih naprav na vozilih in drugih napravah za potrebe analiz preiskave;
4. opravi razgovor s pričami in udeleženci,
5. pridobi katero koli informacijo ali zapis, ki ga imajo lastnik, upravljavec in prevoznik ali proizvajalec sredstev, ki so bila v dogodku udeležena.

14. člen

(poročilo o preiskavi preiskovalne komisije)

(1) Preiskovalna komisija, ki je opravljala preiskavo nesreče in incidenta, pripravi končno poročilo v najkrajšem možnem času in praviloma največ štiri mesece po datumu dogodka. Poročilo mora zajemati elemente, ko so opredeljeni v drugem odstavku 7. člena tega pravilnika.

(2) Natančnejše določbe o obliki in načinu izpolnjevanja poročila o preiskavi, način dostave poročila ter dostave poročila za potrebe upravljavca in prevoznika, predpiše upravljavec in prevoznik z internim predpisom v svojem sistemu varnega upravljanja.

(3) Preiskovalna komisija lahko skupaj s poročilom o preiskavi upravljavcu in/ali prevozniku z namenom, da se uvedejo ukrepi za odpravo vzrokov za nastanek tovrstnih in podobnih dogodkov izda priporočilo.

(4) Natančnejše določbe o načinu izvedbe varnostnih priporočil komisije upravljavca in prevoznika predpiše upravljavec in prevoznik z internim predpisom v svojem sistemu varnega upravljanja.

VI. EVIDENCA, POROČANJE IN STATISTIČNO SPREMLJANJE

15. člen

(evidenca o nesrečah in incidentih)

(1) Upravljavec in prevozniki morajo voditi evidenco o nesrečah in incidentih.

(2) Natančnejše določbe o obliki in načinu vodenja evidenc predpišejo upravljavec in prevozniki z internim predpisom v svojem sistemu varnega upravljanja.

16. člen

(statistično spremljanje in poročanje)

Upravljavec in prevozniki spremljajo statistiko o nesrečah in incidentih v skladu z zakonom, ki ureja državno statistiko.

VII. KONČNI DOLOČBI

17. člen

(prenehanje uporabe)

Z dnem uveljavitve tega pravilnika se preneha uporabljati Pravilnik o ravnanju ob resnih nesrečah, nesrečah in incidentih v železniškem prometu (Uradni list RS, št. 62/15 in 55/17 – popr.).

18. člen

(začetek veljavnosti)

Ta pravilnik začne veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

Št.

Ljubljana, dne

EVA št. 2018-2430-0083

Ministrice za infrastrukturo

Priloga: Vsebina in grafični prikaz službene izkaznice preiskovalca preiskovalnega organa